

FORORD

Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF) ble etablert i 1994 for å ivareta interessene til de frivillige organisasjonene som er engasjert i den norske redningstjenesten.

FORF skulle bl.a. arbeide for

- et godt samarbeid mellom medlemsorganisasjonene og redningsfaglige myndigheter
- å synliggjøre behovet for de frivillige organisasjonene
- å fremme medlemsorganisasjonenes redningsfaglige kompetanse

Verdien av det arbeidet som er gjort blir mer og mer synlig. Det offentlige har innsett at de frivillige organisasjonene tilsluttet FORF er en resurs som redningstjenesten i Norge er avhengig av. En resurs som brukes både på sjø og land. Stor redningsfaglig kompetanse og mye godt og nødvendig utstyr stilles til disposisjon når behovet melder seg.

I konkurranse med mange andre aktiviteter må vi erkjenne at rekrutteringen til flere av FORFs organisasjoner kunne vært bedre. Om vi ønsker å beholde denne ressursen er det særdeles viktig at det offentlige Norge ser og erkjenner behovet og samtidig bruker ressursen. En av de viktigste motivasjonsfaktorene for de som er engasjert i dette er å bli brukt. Drivkraften er å få lov til å være med på å hjelpe/redde mennesker i nød.

Erkjennelsen av at FORFs organisasjoner er av stor viktighet for redningstjenesten finner vi bl.a. i rapporten fra prosjektet What if. Et prosjekt igangsatt etter initiativ av Justis- og Politidepartementet i 2006 hvor den sentrale problemstillingen var: Hvilke virkemidler har vi - og hvilke tiltak bør iverksettes i forhold til de frivillige organisasjoner for å kunne møte kravene som samfunnet stiller til redningstjenesten om 20 år?

Prosjektet konkluderer med at det er 4 områder det særlig bør satses på:

- Økt samvirke og større gjensidig forpliktelse mellom aktørene i redningstjenesten.
- Økt samfunnmessig forståelse for verdien av en frivillig redningstjeneste.
- Bedre forutsetninger for deltakelse for aktørene i redningstjenesten på alle nivåer.
- Helhetlig satsing og arbeid med forebygging av ulykker og uønskede hendelser.

Oppfølgingen og oppmerksomheten som dette prosjektet så langt har fått, bekrefter at fokus er satt på de frivillige og vilje til å styrke og beholde denne ressursen.

Denne brosjyren er ment å skulle gi en oversikt over de frivillige organisasjonene som er aktører i redningstjenesten, deres beredskap og kompetanse. Jeg håper vi i så måte har "truffet" og at brosjyren kan være et bidrag til dette.

Justisdepartementet har bidratt økonomisk til at denne brosjyren kan utgis. Jeg benytter muligheten til å rette en takk til departementet ved Rednings- og beredskapsavdelingen for bidraget, og videre for den støtte og forståelse som departementet har tilkjennegitt overfor FORFs organisasjoner.

Odd Kulø
Formann

Forord

Innsats for å redde liv

Som justisminister er jeg ansvarlig statsråd for overordnet koordinering av den norske redningstjenesten, og politisk er det stor enighet om at opprettholdelse av en effektiv redningstjeneste må prioriteres høyt. Samvirke mellom det offentlige, frivillige ressurser og private aktører er grunnpilaren i den norske redningstjenesten, og her spiller de frivillige en helt sentral rolle. De frivilliges innsats og kompetanse verdsettes høyt, noe vi har ønsket å synliggjøre, blant annet ved en betydelig økning av de økonomiske tilskudd til organisasjonene.

Jeg setter stor pris på den kontakten og dialogen jeg har med de frivillige gjennom møter, øvelser og aksjoner. Sammenslutningen av Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum (FORF) har medført at organisasjonene i stor grad fremstår samlet og koordinert overfor myndighetene. Dette tror jeg har tjent organisasjonene på sikt.

Jeg synes FORF har utarbeidet en flott brosjyre som viser bredden av hva de frivillige organisasjonene innen redningstjenesten kan bidra med, både under aksjoner og ellers i lokalsamfunnet.

Med hilsen

Knut Storberget

Foto: John Petter Reinertsen/Samfoto

FORF

Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum

FORF er paraplyorganisasjonen for de frivillige i redningstjenesten i Norge. Organisasjonene representerer et bredt register innenfor redning, enten det er i sjø, på land eller i luften. Organisasjonene har kompetanse og beredskap for å kunne håndtere oppdrag i alle de tre nevnte elementer.

FORF har som formål:

- Å være et samarbeidsorgan for de frivillige organisasjonene som er engasjert i den norske redningstjenesten.
- Å fremme medlemsorganisasjonenes redningsfaglige kompetanse.
- Arbeide for utvikling av standarder for taktisk, praktisk og tekniske metoder til bruk for medlemsorganisasjonenes arbeid, innen redningstjenesten der dette er naturlig.
- Arbeide for et godt samarbeid mellom medlemsorganisasjonene og de redningsfaglige myndigheter.
- Arbeide for utarbeidelse av felles faglitteratur der det er naturlig og mulig.
- Arbeide aktivt for å synliggjøre behovet for de frivillige organisasjonene særlig overfor politiske myndigheter.
- Arbeide aktivt for å skaffe nødvendig offentlig økonomisk støtte til medlemsorganisasjonene.

FORF representerer de ni store frivillige organisasjonene i redningstjenesten. Disse organisasjonene er:

- Norsk Grotteforbund
- Norsk Radio Relæ Liga
- Norsk Folkehjelp Sanitet
- Norske Redningshunder
- Redningsselskapet Sjøredningskorps
- Rovernes Beredskapsgruppe
- Norges Røde Kors Hjelpekorps
- Norske Alpine Redningsgrupper
- NAKs Flytjeneste

Organisasjonene i FORF har beredskap som spenner seg fra åpent hav til krevende alpin fjellredning. Den frivillige redningstjenesten er landsdekkende.

Beredskap

- Bruk av hunder til søk under alle forhold.
- Mannskaper til søk og redning under alle forhold.
- Redningsskøyter til søk og redning under fleste forhold, i sjø og vann.
- Ressurser til forsterkning av samfunnets innsats ved katastrofer og større hendelser.
- Evne til å støtte aksjoner med fly.
- Evne til å støtte aksjoner med samband som gir dekning under alle forhold.
- Ressurser til alpin fjellredningstjeneste, alene eller sammen med helikopterressurser.
- Ressurser til redning i grotter.

Grunnlaget for beredskapen er at vi har menneskelige ressurser, materielle ressurser, daglig aktivitet og en utdanning, som samlet skaper ressurser som er kompetente og i stand til å løse oppdragene. I den frivillige redningstjenesten finner en mange typer utdanning.

Opplæring

- Maritim opplæring på en rekke områder.
- Akuttmedisinsk opplæring på mange nivåer.
- Utdanning av hunderessurser på flere områder.
- Utdanning av egne operative ledere.
- Utdanning av instruktører innenfor flere fagområder.
- Fagkurs innen en rekke områder (snøskred, ulike kjøretøy, spesielle former for beredskap)
- Utdanning innen søk og redning barmark og snødekt mark med ulike metoder.
- Utdanning innen alpin fjellredning og grotteredning
- Utstrakt øvelsesaktivitet og egentrening for å vedlikeholde kompetansen.

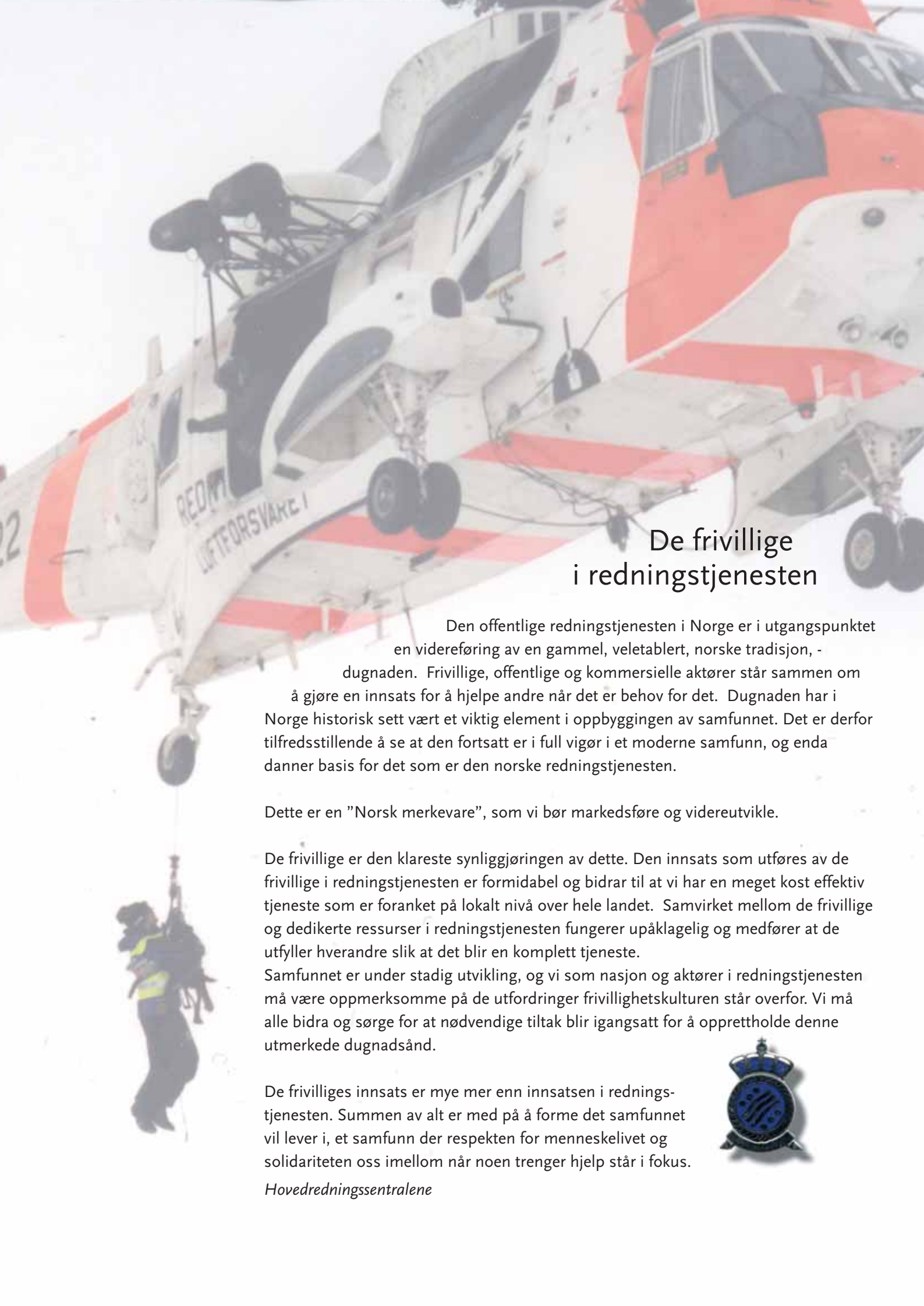
Den frivillige redningstjenesten har mange sterke sider som bidrar til å gjøre tjenesten robust og egnet for innsats når det er påkrevd.

Sterke sider

- Alle ressurser har tilpasset redningsfaglig opplæring og gode etablerte systemer for kvalitet og beredskapsplanlegging.

- Beredskapen er basert på frivillig innsats. Dette gir en tjeneste med stor verdi både i forhold til samfunnsøkonomiske forhold, menneskelige aspekter, samt motivasjon og innsatsvilje hos mannskapene.
- Den frivillige redningstjenesten har personell som er genuint opptatt av fagutvikling. Derfor jobber de frivillige aktivt med å hente inn impulser fra internasjonale miljøer og utvikle egen faglitteratur og ny kunnskap, slik at man alltid kan arbeide etter beste praksis.
- I tillegg til redningsaksjoner jobber den frivillige redningstjenesten også med forebygging og opplæring av befolkningen på viktige områder, slik som sikkerhetstenkning og førstehjelp.
- Tjenesten er forankret i lokalsamfunnene, dette medfører at ressursene er svært godt kjent i de områdene der redningsoppdragene finner sted.
- En lokal forankring gjør også at ressursen ikke er avhengig av flyvær eller åpne veier for å kunne yte innsats.
- Den frivillige redningstjenesten er den eneste store nasjonale ressursen som har evne og kapasitet til å fungere under nær sagt alle værforhold.

De frivillige i redningstjenesten

Den offentlige redningstjenesten i Norge er i utgangspunktet en videreføring av en gammel, veletablert, norske tradisjon, -dugnaden. Frivillige, offentlige og kommersielle aktører står sammen om å gjøre en innsats for å hjelpe andre når det er behov for det. Dugnaden har i Norge historisk sett vært et viktig element i oppbyggingen av samfunnet. Det er derfor tilfredsstillende å se at den fortsatt er i full vigør i et moderne samfunn, og enda danner basis for det som er den norske redningstjenesten.

Dette er en "Norsk merkevare", som vi bør markedsføre og videreutvikle.

De frivillige er den klareste synliggjøringen av dette. Den innsats som utføres av de frivillige i redningstjenesten er formidabel og bidrar til at vi har en meget kost effektiv tjeneste som er foranket på lokalt nivå over hele landet. Samvirket mellom de frivillige og dedikerte ressurser i redningstjenesten fungerer upåklagelig og medfører at de utfyller hverandre slik at det blir en komplett tjeneste.

Samfunnet er under stadig utvikling, og vi som nasjon og aktører i redningstjenesten må være oppmerksomme på de utfordringer frivillighetskulturen står overfor. Vi må alle bidra og sørge for at nødvendige tiltak blir igangsatt for å opprettholde denne utmerkede dugnadsånd.

De frivilliges innsats er mye mer enn innsatsen i redningstjenesten. Summen av alt er med på å forme det samfunnet vil lever i, et samfunn der respekten for menneskelivet og solidariteten oss imellom når noen trenger hjelp står i fokus.

Hovedredningscentralene

NAKs Flytjeneste

Flytjenestes formål

er å tilby det offentlige slike samfunnsgagnlige flytjenester som kan utføres med klubbens fly og av frivillige mannskaper. Gi flyklubbenes medlemmer en mulighet til å benytte sin flyfaglige utdannelse og erfaring til frivillig samfunnsengasjerte tjenester. Bedre utnyttelsen av flyklubbenes fly og dermed gi klubbene mulighet til å opprettholde og utvikle sine tilbud i lokalsamfunnet. Organisere de flytjenester som flyklubbene utfører for det offentlige eller for andre oppdragsgivere. Arbeide for å tilføre tjenestene best mulige ressurser i form av personell, utstyr og økonomi. Sikre kvaliteten på de tjenester som utføres med klubbens fly (kvalitetssikring). Spre informasjon om tjenestene til det offentlige, sentralt og lokalt, for å synliggjøre flyklubbenes betydning for samfunnet. Arbeide for å tilføre nye flytjenester som naturlig kan utføres med flyklubbenes fly.

Flytjenesten utfører i dag følgende typer oppdrag

- Skogbrannvaktjeneste etter avtale.
- Assistanse ved slokking av skogbranner.
- Flyging for redningstjenesten (søk)
- Andre samfunnsnyttige tjenester som kan utføres med fly.

Flytjenesten skal ikke påta seg oppdrag som kan oppfattes å være i konkurranse med ervervsmessig luftfartsvirksomhet.

Norske Redningshunder

Beredskap

Norske Redningshunder (NRH) er en landsomfattende, humanitær organisasjon hvis formål er å utdanne hunder og hundeførere til bruk i redningstjenesten, å holde oppdragsgivere og andre aktuelle instanser løpende orientert om organisasjonens alarmplaner og beredskapstiltak samt å spre opplysning om hundens muligheter til å finne mennesker som er savnet. Organisasjonen stiller spesialrente ekvipasjer til disposisjon for søk etter savnede og redning hele året; på bar mark, på vinterføre, i skred og i ruiner og nedraste bygninger. Norske Redningshunder deltar årlig på ca 200 aksjoner.

Utdanning

Det stilles høye krav til våre mannskaper innen de ulike disiplinene. Hundeførerne er utdannet i førstehjelp, i taktisk opplegg av søket og å kunne utnytte hundens evner i forhold til innlærte søksformer. Utdanningen av en hundeequipasje krever flere år med innsats og store deler av utdanningen må hundefører selv bekoste. Norske Redningshunder yter noe støtte til kurset der ekipasjen oppnår sin godkjenning og til godkjente ekvipasjer som deltar på treningslag på hovedkurs hvor ekvipasjene får anledning til kompetanseheving og utvikling. Ekipasjene må opp til regodkjenning hvert annet år.

De største utfordringene

Norske Redningshunder ønsker å kunne gi ekvipasjene enda større utvikling og kompetanseheving enn i dag, samt å kunne bekoste større deler av utdannelsen for ekvipasjene. Dette er kostnadskrevenne tiltak som vi må finne inndekning for.

Norsk Grotteforbund

Beredskap

Har beredskap for krevende redning i grotter. Redning kan utføres i trange, våte, bratte og vertikale grotter. Har god grottekjennskap og spesielt grotteredningsutstyr. Utstyret har en verdi på over en kvart million kroner.

Ressurser i redningstjenesten

På alarmlisten er det 27 mannskaper. I alt er det over 200 medlemmer i organisasjonen. Det er egen dedikert ressurs av leger og annet helsepersonell i beredskapen. Grotteredningstjenesten har gode internasjonale kontakter.

Utdanning

Medlemmene har betydelig erfaring. Responsteamet øver en langhelg eller mer årlig.

De største utfordringene

Ressursene er for lite kjent og det er et lite miljø i Norge å spille på

Røde Kors Hjelpekorps

Over hele landet, hver dag, hele året

Røde Kors Hjelpekorps er den største frivillige aktøren i redningstjenesten i Norge. Hjelpekorpsene bistår politiet i alt fra søk etter bortkomne mennesker, til store ulykker og naturkatastrofer, og har de siste årene årlig deltatt i om lag 750 ulike aksjoner med til sammen 35 000 frivillige timer.

Forebyggende arbeid

Beredskap handler ikke bare om redning, like viktig er det å forebygge og forhindre ulykker. Overalt hvor mennesker samles er Røde kors Hjelpekorps tilstede med sanitets- og beredskapsvakter. Du treffer oss på fjellet, ved fjorden, på badestrender, idrettstevner, konserter og andre store arrangementer. Hjelpekorpsene arbeider også i lokalmiljøet for å spre kunnskap om sikker ferdsel i naturen, fjellvett, sjøvett og førstehjelp.

Målsetting: Best på søk og redning fra fjord og til fjell

Røde Kors Hjelpekorps har nesten 7000 operative mannskaper over hele landet koblet til vårt varslingsystem. Hjelpekorpsene er utstyrt til å bistå redningsoppdrag under vanskelige forhold, og trener sine mannskaper til aksjoner i vinterfjellet, på barmark, i elver og stryk og i strandsonen. Som medlem kan du utdanne deg innen førstehjelp, samband, orientering, skredredning, etter-søkning og aksjonsledelse. Alle som skal delta i aksjoner må oppfylle minstekrav til fysisk kapasitet og gjennomføre Hjelpekorpsprøven hvert 3. år.

Les mer på www.rodekors.no/hjelpekorps

Rovernes beredskapsgruppe

Beredskap

Rovernes beredskapsgrupper har som formål å utføre redningstjeneste og annen samfunnsnyttig tjeneste som en del av sitt ordinære speiderarbeid. De viktigste oppgavene er å øke medlemmenes kompetanse innen beredskap og redning, gjennom et aktivt friluftsliv og trening i førstehjelp, søk og redning. Beredskapsgruppene skal være en beredskapsaktør i sitt politidistrikt og bidra til økt beredskapskompetanse i grupper, krets og forbund gjennom kurs og deltakelse på arrangementer for speidere, rovere og ledere.

Ressurser i redningstjenesten

Rovernes beredskapsgrupper sine medlemmer er rover-speidere (over 16 år) og speiderledere med mange års erfaring i friluftsliv og speiderferdigheter. Vi har medlemmer som kan ta vare på seg selv, hjelpe andre og lede andre. Vår beredskap knytter seg primært til alle typer søk (vann, barmark, høyfjell og vinter) og transport av pasienter til bilvei. Vårt mål er og ha en beredskapsgruppe i hvert politidistrikt.

Utdanning

Norges speiderforbund og Norges KFUK og KFUM speidere har et omfattende treningsprogram innen friluftsliv, beredskap og ledertrening som Rovernes beredskapsgrupper bruker. I tillegg har beredskapsgruppene egne fagkurs på flere nivå innen førstehjelp, søk og redning.

De største utfordringen

Vi jobber aktivt for og få etablert beredskapsgrupper i alle politidistrikt. Utfordringen er for øvrig de samme som de FORF beskriver i dette dokument.

Norsk Folkehjelp Sanitet

Norsk Folkehjelp Sanitet er solidaritet i praksis.

Organisasjonen er landsdekkende med ca. 70 sanitetsgrupper fordelt på 6 regioner. Til sammen har disse gruppene ca. 2500 mannskaper. Arbeidet i det daglige har som mål å skape lokal trygghet. Tryggheten skapes gjennom lokalt engasjement og tilstedeværelse. Kunnskap om lokale forhold som ressurser, miljø og mennesker er en forutsetning når vi:

- Er i beredskap for redningsinnsats
- Lærer befolkningen førstehjelp
- Er tilstede med førstehjelpsberedskap, der folk samles
- Skaper trygge møteplasser for ungdom
- Forebygger skader og ulykker

Våre kjerneoppgaver

1. Redningstjeneste
2. Opplæring og beredskap innen førstehjelp
3. Ulykkesforebyggende arbeid innen vann- og fjellvett

Ressurser i redningstjenesten

Beredskapen knytter seg til søk etter savnet, ulike redningsoppdrag, evakuering av syke og skadde utenfor vei og beredskap for innsats ved større hendelser. Norsk Folkehjelp Sanitet har ressurser som er godt trent for innsats på og ved sjø/vann, barmark, vinter og skred.

Utdanning

Norsk Folkehjelp har en omfattende og kvalitetssikret utdanning. Vi utdanner førstehjelpere, letemannskaper for søksoppdrag sommer og vinter, administrative/operative ledere og instruktører på alle områder innenfor organisasjonen.

Norsk Radio Relæ Liga

Norsk Radio Relæ Liga (NRRL) er radioamatørens organisasjon i Norge. NRRL - Sambandstjenesten har som formål å yte radiokommunikasjon som reservesamband for ansvarlige myndigheter i forbindelse med nød-, katastrofe- og hjelpeaksjoner samt yte sambandsassistanse og sambandsteknisk kompetanse til mulige andre organisasjoner innen redningstjenesten i Norge. Flere av ligaens lokalavdelinger deltar i NRRLs nød og katastrofe-sambandstjeneste.

På denne måten kan radioamatørene stille sine sambandskunnskaper og sitt utstyr til disposisjon for samfunnet når det er behov for det. Som trening for denne tjenesten påtar radioamatørene seg ofte sambandsoppdrag ved idrettsarrangementer o.l. Enkelte av gruppene har samarbeidsavtaler med de lokale Røde Kors Hjelpekorps. Graden av beredskap er avhengig av avtaler som gjøres lokalt.

Redningsselskapets sjøredningskorps

Beredskap

Redningsselskapets sjøredningskorps er en betydelig beredskapsressurs langs kysten. I alt 16 sjøredningskorps bemanner til sammen 19 skøyter. Redningsselskapets frivillige sjøredningskorps utgjør i dag en viktig del av sikkerhet og beredskapstjenesten langs norskekysten. De utfører oppdrag på forespørsel fra den lokale redningsskøyta, hovedredningssentralene og kystradiostasjonene. Det er i dag i av 750 frivillige medlemmer som bemanner og utfører tjeneste for å redde liv, berge verdier samt drive forebyggende virksomhet langs norskekysten.

Ressurser i redningstjenesten

Rask respons med svært egnet materiell og trente mannskaper. Søk og redningsinnsats på sjø/vann. Verdien på materiellet som besittes er vurdert til 52 millioner kroner.

Utdanning

Det er tre nivåer med utdanning. Båtfører, bestmann og matros. For alle er det definerte krav, etter STCW – SAR internasjonal standarder. Båtfører har minimumskrav på D5L sertifikat i tillegg til opplæring og godkjenning innenfor, sikkerhet, førstehjelp, sjømannskap, motorlære, VHF, DHLR m.m. Den enkelte må også ha gyldig helseattest. For de øvrige er det et internt kontinuerlig utdanningsløp som kommer i tillegg til at man må ha båtførersertifikat eller høyere nautisk utdanning.

De største utfordringene

Rekruttering til tjenesten og økonomi står som de to store utfordringene.

Redningsselskapet

Norske alpine redningsgrupper

Beredskap

NARG har 8 grupper fordelt over hele landet. Samlet dekker disse behovet for alpin redning i Norge. Gruppene består av aktive fjellklatrere med lang og allsidig erfaring.

Ressurser i redningstjenesten

Hver av de 8 gruppene har 15-25 aktive medlemmer i frivillig beredskap for redning i bratt og vertikal terreng. Gruppene har beredskap for hurtig redning fra fjellvegger og alle andre situasjoner der det kreves fallsikring og kan også drive søk i alpint fjellterreng.

Utdanning

Utdanning skjer gjennom intern opplæring på utstyr og prosedyrer, og gjennom øvelser og samtrenting med andre deler av redningsapparatet, primært redningshelikopter (330-skv.). NARG krever at medlemmene har minst 4 års aktiv klatreefaring fra både sommer- og vinterforhold, inkludert teknisk klatring. Det kreves at medlemmene opprettholder egen klatreaktivitet. De må beherske og jevnlig trene på NARGs standardmetoder, og må også delta i regelmessig samtrenting med redningshelikopter. I tillegg kommer minimumskunnskaper i førstehjelp, bruk av samband, skredvurdering samt den allsidige fjellerfaringen som kreves for å kunne ta vare på seg selv ute i fjellet under alle forhold.

De største utfordringene

NARG er en liten, fleksibel og samtrent organisasjon. Organisasjon har minimale administrasjonsutgifter og et effektivt samarbeid med offentlige ressurser. De største utfordringene for organisasjonen er tilgang på rekrutter med tilstrekkelig erfaring; tilstrekkelig tid og ressurser til samtrenting med det offentlige redningsapparatet, samt å sikre tilfredsstillende forsikringsordninger for medlemmene.

FORF

www.forf.no

NAKs Flytjeneste Norges Luftsportforbund

www.flytjenesten.net

Norsk Grotterforbund

www.speleo.no

Norske alpine redningsgrupper

www.alpinredning.no

Norsk Folkehjelp Sanitet

www.folkehjelp.no

Norsk Radio Relæ Liga

www.nrrl.no

Norske Redningshunder

www.norske-redningshunder.no

Redningsselskapets Sjøredningskorps

www.nssr.no

Rovernes beredskapsgruppe

www.rgb.scout.no

Røde Kors Hjelpekorps

www.rodekors.no

